

KODEKS ETYCZNY TERAPEUTY POZNAWCZO-BEHAWIORALNEGO

PREAMBUŁA:

Działalność zawodowa psychoterapeuty poznawczego bądź też behawioralnego jest ściśle związana z poruszaniem się w obszarach istotnych dla osobowego życia powierzonych opiece terapeuty osób. Z tego też tytułu szczególnie ważnym jest aby każdy wykonujący ten zawód był w pełni świadomy ciążącej na nim odpowiedzialności za dobro pacjenta, potrafił to dobro właściwie rozpoznawać, respektować je i o nie dbać. Jest to naczelnym nakazem już nie tylko wynikającym ze specyfiki zawodu i tworzonej podczas terapii relacji, w dużej mierze opartej na zaufaniu i szacunku wobec podstawowych praw człowieka, ale też z zasad ogólnoludzkiej koegzystencji społecznej.

Kodeks Etyczny PTPPB jest nade wszystko zbiorem norm i zasad ukierunkowujących codzienne postępowanie zawodowe. Porządkuje standardy zachowań etycznych wynikających ze specyfiki zawodu, relacji z pacjentami oraz relacji z współpracownikami. Przekazuje także określone wartości, wspierające efektywność i etyczną poprawność pracy psychoterapeutycznej.

Kodeks ma służyć wszystkim tym, którzy zdecydowali się związać swą przyszłość z zawodem psychoterapeuty poznawczego bądź też behawioralnego. Ma wspierać proces kształtowania ich wrażliwości etycznej oraz przypominać o konieczności nieustannej i uważnej troski o etyczną poprawność relacji psychoterapeutycznej.

Podstawowym zadaniem PTPPB jest dbałość o stałe podnoszenie jakości świadczonej pomocy w oparciu o najnowsze osiągnięcia w dziedzinie zdrowia psychicznego i metod leczenia oraz w oparciu o doświadczenie i wiedzę osób stowarzyszonych. Kodeks etyczny jest również narzędziem w istotny sposób wspierającym rzetelne, profesjonalne i odpowiedzialne wykonanie tego zadania.

DZIAŁ I

I ZASADY OGÓLNE

- Zasady zawarte w kodeksie wynikają z ogólnych norm etycznych.
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny kierując się nimi jest zobowiązany respektować podstawowe prawa człowieka oraz dbać o poszanowanie godności powierzonych jego opiece osób oraz godności własnej i wykonywanego zawodu.

II OGÓLNA POSTAWA I SPOSÓB POSTĘPOWANIA PSYCHOTERAPEUTY POZNAWCZEGO BĄDŹ TEŻ BEHAWIORALNEGO

I Obowiązki wynikające z zasady rzetelności zawodowej

- Obowiązkiem psychoterapeuty poznawczego bądź też behawioralnego jest posiadanie i stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych, co umożliwi mu poprawne i uczciwe wykonywanie swojej pracy;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien wykorzystywać w swej pracy zawodowej najnowszą wiedzę z zakresu psychopatologii i leczenia zaburzeń psychicznych ze szczególnym uwzględnieniem psychoterapii poznawczej i behawioralnej;

- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien dzielić się ze środowiskiem zawodowym własnymi osiągnięciami, spostrzeżeniami i opracowaniami tworząc tym samym wspólny dorobek merytoryczny psychoterapii poznawczej i behawioralnej;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest kierować się w działalności zawodowej zasadą dobra pacjenta. Nie może wykorzystywać swojej wiedzy i umiejętności w innych celach niż osiągnięcie dobra powierzonych jego opiece osób;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien każdorazowo dokładać wszelkich starań aby skuteczność jego działań była jak najlepsza, a poświęcony im czas i uwaga wystarczające;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien ponosić ostateczną odpowiedzialność za jakość i zakres świadczeń, do których się zobowiązuje, które zleca lub wykonuje;

II Postawa osobista

- Psychoterapeutę poznawczego bądź też behawioralnego powinny cechować wysokie standardy moralne zarówno w obszarze jego działań zawodowych jak i osobistych;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny za swój obowiązek uważa stałą pracę nad kształtowaniem osobistego humanistycznego systemu wartości, kierując się przy tym troską o dobrze pojęty własny rozwój osobowy i dbałością o dobrą kondycję psychiczną;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest przeciwstawiać się praktykom niehumanitarnym lub dyskryminującym osobę czy grupę osób;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest reagować zgodnie z obowiązującymi przepisami na znane mu fakty łamania prawa, w tym w szczególności przemocy lub nadużyć o charakterze seksualnym;

DZIAŁ II

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ETYCZNA PSYCHOTERAPEUTY POZNAWCZEGO BĄDŹ TEŻ BEHAVIORALNEGO WOBEC PACJENTA.

- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny dba o poprawny, to jest uczciwy i jednoznaczny kontakt z powierzonymi jego opiece osobami. W tym celu poprzedza działania terapeutyczne zawarciem kontraktu określającym cele, metody i zasady pracy terapeutycznej;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest do poszanowania godności pacjenta i jego prawa do samostanowienia. W szczególności respektuje jego prawo do wolności wyboru, prawo do intymności i prywatności i z szacunkiem odnosi się do wyznawanych przez niego wartości;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny jest zobowiązany do równego traktowania pacjentów bez względu na wiek, płeć, stan cywilny, orientację seksualną, narodowość, wyznanie, przekonania polityczne, sytuację materialną, stan zdrowia, rasę, kolor skóry oraz inne preferencje i cechy osobiste;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien uznać zasadę spolegliwej opiekuńczości za podstawową regułę określającą kontakty z klientem;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest wykazać zaangażowanie na rzecz pomocy klientowi w rozwiązywaniu jego trudności życiowych oraz wykorzystać w tym celu swoją wiedzę, umiejętności zawodowe i kompetencje. Ma przy tym prawo do doboru najwłaściwszych i najbardziej jego zdaniem skutecznych działań, metod i strategii dostosowanych do charakteru problemu pacjenta;

- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest do udzielenie klientowi rzetelnej informacji na temat jego stanu zdrowia, celu i sposobu leczenia oraz dostępnych metod leczenia;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny ma prawo zasięgnąć konsultacji współpracowników i superwizorów w przypadku, gdy leży to w interesie pacjenta;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny ma obowiązek zasięgnąć konsultacji superwizora w każdym przypadku, gdy problemy osobiste terapeuty mogą wpływać na przebieg i skutki prowadzonej psychoterapii;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny nie może wykorzystywać kontaktów z pacjentami dla własnych korzyści. Za nieetyczne uznaje się wszelkie formy emocjonalnego i materialnego wykorzystania faktu pozostawania pacjenta w relacji terapeutycznej z psychoterapeutą oraz wszelkie formy bliskości seksualnej pomiędzy pacjentem a terapeutą;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny nie może przenosić relacji z pacjentem poza obszar działań psychoterapeutycznych. Z tego też tytułu za niewskazane uznaje się pozostawanie w relacji terapeutycznej z osobami znajomymi;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny za zgodą klienta ma prawo odmówić świadczenia pomocy, gdy:
 - Ocena problemu z jakim zgłasza się pacjent pozwala uznać, że wskazane jest poprowadzenie leczenia przez osobę o bardziej specjalistycznych kwalifikacjach.
 - Poglądy religijne lub etyczne psychoterapeuty lub problemy osobiste terapeuty mogą wpływać na przebieg i skutki prowadzonej psychoterapii.
 - System wartości psychoterapeuty jest rażąco niezgodny z systemem wartości pacjenta i zachodzi uzasadniona obawa, że fakt ten będzie miał negatywny wpływ na proces terapii. W każdej z ww sytuacji pacjent powinien uzyskać informacje, bądź zostać skierowany do osoby, która w ocenie terapeuty będzie mogła mu pomóc.
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny zobowiązany jest do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych od pacjenta w toku psychoterapii. W szczególności nie może ujawniać bez zgody pacjenta osobom trzecim:
 - faktu pozostawania pacjenta w terapii
 - przebiegu i treści procesu terapeutycznego
 - danych o stanie psychicznym pacjenta
 - danych o rokowaniach i postępkach w leczeniu.
- Powyższe dotyczy także terapii pacjentów niepełnoletnich. Tym niemniej psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny winien każdorazowo rozpatrzyć na ile przekazanie określonych informacji o przebiegu terapii (wniosków i zaleceń) rodzicom lub opiekunom dziecka może służyć dobru pacjenta. Koniecznym jest natomiast poinformowanie prawnych opiekunów dziecka o objęciu go opieką terapeutyczną.
- Uchylenie tajemnicy jest dopuszczalne tylko w przypadku ochrony dobra wyższego : np. o ile istnieje domniemanie poważnego zagrożenia zdrowia lub życia pacjenta oraz innych osób. Tajemnica może być wówczas uchylona tylko wobec osób lub instytucji do tego właściwych;
- Poddawanie superwizji problemu pacjenta powinno odbywać się w sposób uniemożliwiający identyfikację pacjenta.

DZIAŁ III

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ETYCZNA PSYCHOTERAPEUTY POZNAWCZEGO BĄDŹ TEŻ BEHAVIORALNEGO WOBEC WSPÓŁPRACOWNIKÓW.

- W swych kontaktach ze współpracownikami Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny powinien:
 - kierować się szacunkiem;

- respektować wiedzę i doświadczenie innych;
- służyć radą i pomocą w przypadkach uzasadniających współpracę;
- przestrzegać zasady lojalności zawodowej;
- w ocenach współpracowników kierować się uczciwością i obiektywizmem;
- W przypadku:
 - naruszenia przez współpracownika zasad niniejszego kodeksu
 - postępowania współpracownika, które skutkować może narażeniem dobra pacjenta lub innych osób
 - działań współpracownika nie licujących z godnością zawodu psychoterapeuty, psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny ma obowiązek zająć krytyczne stanowisko w odpowiednim miejscu i czasie ;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny winien rozstrzygać ewentualne konflikty ze współpracownikami bez uszczerbku dla pacjenta oraz z poszanowaniem dla ogólnie przyjętych norm. Za niezgodną z zasadami uważa się jakąkolwiek formę publicznego dyskredytowania osoby, stylu pracy lub osiągnięć innego psychoterapeuty;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny pełniący kierownicze funkcje w swoim postępowaniu wobec współpracowników kieruje się zasadami etyki i wykazuje szczególną troskę i dbałość o godziwe warunki pracy i rozwój zawodowy podległych mu osób;

DZIAŁ IV

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ETYCZNA PSYCHOTERAPEUTY POZNAWCZEGO BĄDŹ TEŻ BEHAWIORALNEGO JAKO BADACZA.

- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny w swojej pracy badawczej stosuje się do zaleceń kodeksu etycznego oraz ogólnie przyjętych norm dotyczących etyki badań naukowych ;
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny przeprowadza badania mając na względzie poszerzenie wiedzy w stosownej dziedzinie;
- Wszystkie osoby biorące udział w badaniach winny zostać rzetelnie poinformowane o zasadach, metodach i celu badań, a także o ewentualnym ryzyku z nich wynikającym. Za nieetyczne uważa się wykorzystywanie do celów badawczych jakichkolwiek materiałów uzyskanych podczas terapii bez pisemnej zgody osoby poddanej badaniom. Osoba wyrażająca zgodę nie może tego czynić pod wpływem zależności wynikającej z relacji terapeutycznej lub pod wpływem jakiejkolwiek formy nacisku.
- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny dokłada wszelkich starań aby zachować anonimowość i chronić prywatność osób biorących udział w badaniach.
- W trosce o stały wzrost i upowszechnianie wiedzy, wyniki badań należy publikować w stosownej prasie specjalistycznej, przestrzegając przy tym praw autorskich i wydawniczych.

DZIAŁ V

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ETYCZNA PSYCHOTERAPEUTY POZNAWCZEGO BĄDŹ TEŻ BEHAWIORALNEGO JAKO SUPERWIZORA I DYDAKTYKA

- Psychoterapeuta poznawczy bądź też behawioralny pełniący funkcje dydaktyczne , w tym superwizyjne, staje się tym samym w swoim postępowaniu , postawie i aktywności zawodowej wzorem dla współpracowników i studentów. Oprócz stosownych uprawnień merytorycznych, winien cechować się w związku z tym także szczególną dbałością o dobro swoich podopiecznych , wyrażającą się w:

- nieustannej trosce o ich rozwój zawodowy i osobowy
 - poszanowaniu tajemnicy wobec informacji uzyskiwanych podczas superwizji lub zajęć dydaktycznych
 - wykorzystywaniu w pracy pełni swojej wiedzy i doświadczenia i gotowości do dzielenia się nimi
 - przyjęcia odpowiedzialności za poziom prowadzonego szkolenia
 - reagowania na zagrożenie jakości pracy wykonywanej przez osobę superwizowaną
 - bezstronnej oceny możliwości i kompetencji osób uczestniczących w szkoleniu lub superwizji
- Za nieetyczne uważa się wszelkie formy dyskryminowania przez dydaktyka/superwizora osób szkolących się oraz poddawania ocenie innych niż merytoryczne umiejętności lub osobowe cechy (i to tylko w zakresie mającym wpływ na jakość wykonywanej pracy) tych osób.

DZIAŁ VI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- Nadzór nad przestrzeganiem zawartych w kodeksie norm i zasad sprawuje Komisja Etyki PTPB. Jest ona także właściwym organem do przyjmowania i rozpatrywania skarg oraz rozstrzygania sporów o charakterze etycznym.
- Kodeks stanowi podstawę do rozwiązywania sporów etycznych, gdy zachodzi wątpliwość, że postępowanie psychoterapeuty poznawczego bądź też behawioralnego nie spełnia warunków w nim zawartych lub z niego wynikających.
- Treści zawarte w kodeksie nie są ostateczne i mogą ulegać zmianom wraz z rozwojem zawodu i potrzebą znormalizowania nowych obszarów w pracy psychoterapeutycznej istotnych z etycznego punktu widzenia.